

Klauwgezondheid vraagt structureel aandacht

Serius werk maken van klauwgezondheid loont. Dat is het goede nieuws dat naar voren komt uit een analyse van data uit het programma DigiKlauw. Klauwverzorgers zien in de praktijk echter nog maar weinig verbetering. ‘Te veel veehouders accepteren klauwproblemen als onvermijdelijk. Het ontbreekt vaak aan een gestructureerde aanpak’, concluderen ze.

TEKST WICHERT KOOPMAN

De gezondheid van de klauwen van Nederlandse en Vlaamse melkkoeien lijkt te verbeteren. Althans, dit komt naar voren uit een analyse van data uit DigiKlauw. In dit programma van CRV en de Gezondheidsdienst voor Dieren (GD) registreren klauwverzorgers tijdens hun werk per koe de aandoeningen die ze vaststellen. Ze scoren ook de ernst van de aandoening. DigiKlauw is een hulpmiddel om klauwproblemen van individuele koeien op te volgen. Maar het programma geeft ook zicht in de ontwikkeling van de klauwgezondheid in een koppel. Daarnaast worden koedata uit DigiKlauw, gekoppeld aan afstammingsinformatie, gebruikt voor het schatten van fokwaarden voor klauwaandoeningen. Inmiddels zijn in de database gegevens vastgelegd van ruim 1,4 miljoen varzen en koeien uit Nederland en Vlaanderen.

Mortellaro meest hardnekkig

‘Sinds de introductie van DigiKlauw is het percentage klauwproblemen op de deelnemende bedrijven van jaar

Fokken op klauwgezondheid werkt

Hoewel de erfelijkheidsgraad van klauwaandoeningen met ongeveer 10 procent relatief laag is, is het volgens foktechnicus Pieter van Goor van CRV goed mogelijk om via fokkerij de klauwgezondheid te verbeteren. De genetische aanleg van de Nederlandse stierenpopulatie is in de afgelopen tien jaar

gestegen met ongeveer vijf punten fokwaarde klauwgezondheid. Dit is ook duidelijk zichtbaar in de praktijk. Met behulp van data uit DigiKlauw maakte Van Goor een vergelijking tussen dochters van veelgebruikte stieren. Zo hebben de meer dan 10.000 dochters van Delta Atlantic (fokwaarde klauw-

gezondheid 108) gemiddeld 30 procent minder klauwproblemen dan de 5700 dochters van Batenburg Stellando (fokwaarde 100). Ook bij dochters van bijvoorbeeld Bouw Flinder (fokwaarde klauwgezondheid 107) en Delta Solero (108) worden ruim 30 procent minder aandoeningen vastgesteld.

Hoofcare Expertise Centrum bundelt kennis

De verschillende partijen die zich in Nederland bezighouden met klauwgezondheid, hebben hun krachten gebundeld in het Hoofcare Expertise Centrum (HEC). De samenwerkende partijen zijn Abeos, AB Vakwerk, AB Werkt, CRV, Dairy Training Centre

(DTC), faculteit Diergeneeskunde, Nederlands Klauwgezondheidscentrum (NGKC), Rundveepedicurecentrum (RPC) en de Vereniging Voor Rundvee Pedicure (VVRP). Doelstelling van het HEC is om door het uitwisselen van kennis en het bevorderen

van een structurele aanpak op bedrijven te werken aan verbetering van de klauwgezondheid in de Nederlandse melkveehouderij. Hierbij is het verzamelen van meer praktijkdata een van de speerpunten.

tot jaar gedaald. Zo werden vorig jaar 22,4 procent minder klauwproblemen vastgesteld dan in 2007', vertelt Pieter van Goor, foktechnicus en projectleider DigiKlauw bij CRV. 'Daarbij zien we ook een duidelijke verschuiving in het aandeel van de verschillende aandoeningen', geeft hij aan.

Figuur 1 toont per jaar het gemiddeld aantal geregistreerde aandoeningen per 100 koeien per jaar, opgesplitst naar verschillende klauwproblemen. Hierbij moet bedacht worden dat een koe vier klauwen heeft en doorgaans meerdere keren per jaar onder het bekapmes komt.

Opvallend is de ontwikkeling van het aantal zoolbloedingen. Dat daalde van ruim 35 in 2007 naar minder dan 15 in het afgelopen jaar. Ook het aantal stinkpootinfecties laat een sterk dalende trend zien: van 29 per 100 melkkoeien in 2007 naar 9,5 in 2019. Het aantal defecten in de witte lijn liep tot 2014 duidelijk op, maar lijkt de laatste jaren weer wat te dalen. De problemen met zoolzweren zijn door de jaren min of meer constant gebleven, terwijl het aantal tylomen iets is opgelopen. Deze twee aandoeningen komen echter relatief weinig voor.

Meest hardnekkige klauwprobleem blijkt mortellaro, dat sinds 2016 de meest voorkomende klauwaandoening is. Vorig jaar werden op iedere 100 koeien bijna 22 besmettingen met mortellaro geregistreerd. Een mogelijke verklaring hiervoor is de toename van het aandeel dichte stalvloeren. Deze zijn over het algemeen natter dan roostervloeren, waardoor de mortellarobacterie beter gedijt.

Registratiegraad tien procent

De vraag is echter in hoeverre de cijfers uit DigiKlauw representatief zijn voor de sector. Op dit moment maakt ongeveer tien procent van de Nederlandse en Vlaamse melkveehouders gebruik van het programma. 'Waarschijnlijk zijn dit vooral veehouders die bewust bezig zijn met klauwgezondheid en daardoor meer maatregelen nemen om problemen te voorkomen', oppert Gerrit Hooijer, voormalig hoofd Herkauwgezondheidszorg aan de faculteit Diergeneeskunde in Utrecht en voorzitter van het Hoofcare Expertise Centrum (HEC, zie kader). 'Onze indruk is juist dat de laatste jaren nauwelijks vooruitgang op het gebied van klauwgezondheid wordt geboekt. Met andere woorden: de cijfers uit DigiKlauw laten een onderschatting zien van de werkelijke problemen', denkt hij.

'De ontwikkeling van de klauwgezondheid van de Nederlandse veestapel is reden tot zorg', vindt Hooijer. 'Koeien met klauwproblemen kosten een veehouder niet alleen geld, ze hebben ook pijn. Als we daar niet serieus werk

van maken, is dat niet alleen ongewenst voor de dieren, maar ook niet goed voor het imago van de sector.'

Tijd voor brede aanpak

Een mogelijke verklaring voor de stagnerende klauwgezondheid is volgens de HEC-voorzitter dat veehouders klauwproblemen te veel accepteren als een voldongen feit. 'Het hoort er nu eenmaal bij, horen klauwbekappers vaak. Daarbij is de aandacht die aan klauwgezondheid wordt besteed, meestal vooral gericht op het behandelen van problemen en veel minder op het voorkomen hiervan', stelt hij vast. 'Kennis over preventieve klauwgezondheid hebben we genoeg. Maar er wordt nog veel te weinig gebruik van gemaakt. Het wordt hoog tijd voor een brede landelijke aanpak. Het moet én kan echt beter', vindt Hooijer.

'Het goede nieuws dat uit de analyse van de DigiKlauwcijfers naar voren komt, is dat veehouders die problemen registreren, bewuster gaan werken aan klauwgezondheid en daardoor vooruitgang boeken', concludeert projectleider Pieter van Goor. 'We zien dat bijvoorbeeld terug in het aantal keren dat koeien in de bekapbox komen. In het begin was dat gemiddeld vier keer per jaar, nu is dat opgelopen tot ongeveer vijf keer.' Daarbij ziet Van Goor ook grote verschillen tussen bedrijven. 'In sommige koppels krijgt jaarlijks nog geen vijf procent van de koeien last van een klauwaandoening', constateert hij. 'Het is dus wel degelijk mogelijk is om klauwproblemen groten-deels uit te bannen.' |

Figuur 1 – Trend in aandeel van klauwproblemen per aandoening sinds 2007 in aantal aandoeningen per 100 koeien per jaar (bron: DigiKlauw, CRV)

